

Perheen talo -yhteistyöhanke

TOIMINTAKERTOMUS 2008

SISÄLLYS

1. YLEISTÄ HANKKEESTA

2. PERUSTIEDOT KUMPPANEISTA

- 2.1. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
- 2.2. Iisalmen Pelastakaa lapset ry
- 2.3. Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
- 2.4. Iisalmen kaupungin lapsi- ja perheohjelma

3. OHJAUSRYHMÄ

4. HANKKEEN TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

- 4.1. Toiminta-alue
- 4.1. Päämäärä
- 4.2. Tavoitteet - Yhdessä lapsen parhaaksi

5. HANKKEEN TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

- 5.1. Tukihenkilötoiminta
- 5.2. Kiertävä Eppu
- 5.3. Vertaisryhmätoiminta
 - 5.3.1. Vertaisryhmien toimintalukuja vuodelta 2008
- 5.4. Perhekahvila Onni ja Ilona
- 5.5. Turvatupa
 - 5.5.1. Tapaamispaikkatoiminta
 - 5.5.2. Yökylätoiminta
- 5.6. Perhepalvelupiste
- 5.7. Perheleiri
- 5.8. Kasvatusaiheiset illat päiväkodeissa
- 5.9. Hankkeen päätöstilaisuus

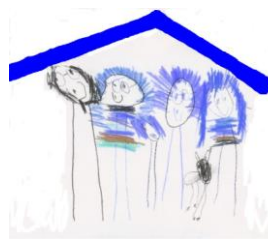
6. TIEDOTTAMINEN

- 6.1. Teemaliite

7. YHTEISTYÖRYHMÄT

- 7.1. Iisalmen kaupungin ennalta ehkäisevän lapsiperhetyön työryhmä
- 7.2. Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä
- 7.3. Savonia Ammattikorkeakoulu
- 7.4. Ylä-Savon terveyden edistämisen neuvottelukunta

8. ARVIOINTI

1. YLEISTÄ HANKKEESTA

Paikalliset lastensuojelujärjestöt: Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ovat tehneet pitkäjänteistä yhteistyötä yhteisen tavoitteen - **YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI**- mukaisesti jo yli kymmenen vuoden ajan. Tehostaakseen tavoitteen saavuttamista järjestöt hakivat rahoitusta Perheen talo -yhteistyöhankkeelle Raha-automaattiyhdistykseltä, joka on rahoittanut hanketta vuodesta 2004 lähtien. Iisalmen kaupunki on osallistunut yhteistyöhankkeen rahoitukseen vuosittaisella 3000:n euron summalla. Yhteistyöhankkeen hallinnoijana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry.

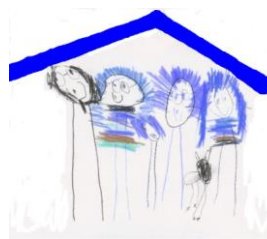
Iisalmen jäähallilla järjestetyn Ylä-Savon Expo-messujen 26.-27.4.2008 järjestäjä LC Iisalmi/Koljonvirta lahjoitti tapahtuman tuoton 4000 euroa Perheen talo-yhteistyöhankkeelle sekä siihen kuuluville yhdistyksille. Lahjoitetuilla ”Toimintatonneilla” haluttiin tukea yhdistysten arvokasta työtä ja vahvistaa niiden välistä yhteistyötä.

Tiivis kumppanuus kolmen suuren valtakunnallisen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten sekä julkisen sektorin, oppilaitosten ja muiden yhteistahojen kanssa on ollut ainutlaatuista ja innovatiivisuudessaan merkittävää. Hankkeen kehittämät vertaisryhmä-, tukihenkilö- ja avopalvelutoiminnot (yökylä- ja tapaamispaikkatoiminnot) sekä moniammatillisen Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmän perustaminen ja perheleiri oppimisympäristönä yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa ovat saaneet hyvää palautetta perheiden ja muiden toimijoiden tahoilta. Perheen talo -yhteistyöhankkeen kolmannen sektorin asiantuntemus on ollut käytettävissä myös kehitettäessä yhteistyössä julkisen sektorin kanssa uudenlaisia palvelumuotoja kuten esimerkiksi moniammatillista perhevalmennusta. Hankkeessa on erityisesti kiinnitetty huomiota ammatillisen vapaaehtoistyön kehittämiseen kansalaisjärjestöissä.

Ylä-Savon alueella, Iisalmen ympäristössä olevat pienet kunnat tarvitsevat kumppanuushankkeen kaltaisia toimijoita auttaakseen lapsiperheitä lukuisten haasteiden edessä. Mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntyessä varhainen puuttuminen uudentyyppisillä työmenetelmillä on auttanut ja auttaa lapsiperheitä arjessa. Ennalta ehkäisevällä lapsiperhetyöllä ja varhaisella puuttumisella voidaan vaikuttaa perheiden sosiaalisen pääoman kasvattamiseen ja turvaverkkojen luomiseen.

Syli

2. PERUSTIEDOT YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ovat tehneet yhteistyötä perheiden tapahtumien ja koulutustilaisuuksien järjestämisessä 1990-luvulta lähtien.

2.1. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry on perustettu 9.12.1925. Sen toiminnan tarkoituksena on edistää iisalmelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä.

Yhdistyksen keskeisimpiä toimintamuotoja on perhekeskustoiminta (Perhekeskus Onni ja Ilona) tavoitteenaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen tukemalla lapsiperheiden jaksamista, vahvistamalla vanhemmuutta, auttamalla perheitä luomaan sosiaalisia verkostoja ja estämällä syrjäytymistä. Yhdistyksen lastenhoitajapalvelu tukee vanhempien jaksamista ja parisuhdetta. Leikkikenttätöiminta työllistää kesäisin nuoria ohjaajiksi ja tarjoaa 3 - 10 - vuotiaille lapsille ohjattua toimintaa. Koko perheen tapahtumien kuten lystisunnuntai järjestämisen yksin tai eri yhteistyökumppaneiden kanssa tavoitteena on tukea lasten ja vanhempien yhdessäoloa. Yhdistys avustaa tukioppilastoimintaa ja jakaa EU -ruokatukea vähävaraisille lapsiperheille. Yhdistyksen kuvataideleirillä ja järjestämissä teatteri- ja konserttiesityksissä lapset tutustuvat taiteisiin ja saavat uusia virikkeitä. Lisäksi yhdistys pyrkii huolehtimaan lasten ja perheiden näkökannan huomioonottamisesta paikallisessa päätöksenteossa. Yhdistyksellä oli vuonna 2008 yhteensä viisi palkkatuelle työllistettyä henkilöä.

2.2. Iisalmen Pelastakaa Lapset ry

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry on perustettu vuonna 1946 Toiminnan tarkoituksena on vaikuttaa lasten ja lapsiperheiden asemaan ja toimia erityisesti vaikeissa ja turvattomissa olosuhteissa elävien lasten ja heidän perheidensä hyväksi.

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n toiminnan keskeisin muoto on tukihenkilötoiminta, jonka kohderyhmänä ovat yläsavolaiset alle kouluikäisten lasten perheet. Tavoitteena on helpottaa perheiden arkea niin lasten kanssa touhuamalla kuin vanhempien kanssa keskustelemalla. Yhdistyksen toiminnassa mukana oleville järjestetään koulutusta ja virkistystilaisuuksia. Luentoja suunnataan myös yleisölle. Kuukausittain järjestettäviin jäseniltoihin hankitaan asiantuntijavieraita kertomaan ajankohtaisista lasten ja nuorten elämään liittyvistä aiheista ja herättämään niistä keskustelua. Tavoitteena on lisätä yhteisöllistä vastuuta oman alueen lapsista, nuorista ja lapsiperheistä. Avustustoiminta on olennainen osa yhdistyksen toimintaa. Vaikeissa elämäntilanteissa olevia lapsiperheitä tuetaan esimerkiksi lahjakortin muodossa annettavilla joulupaketeilla sekä avustuksilla äkillisissä kriisitilanteissa. Yhdistyksellä oli vuonna 2008 yksi palkkatuelle työllistetty työntekijä.

2.3. Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys perustettiin Iisalmeen 25. 2. 1998. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia lastensuojelun tukimuotona ja tehdä ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. Toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheen selviytymistä arjessa sekä

katkaisemaan perheiden

väkivaltakierrettä ja auttamaan asiakkaita kriisitilanteissa. Yhdistyksen toimipaikkana on Turvatupa Iisalmissa.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat tapaamispaikkatoiminta, yökylätoiminta, maahanmuuttajanaisten parissa tehtävä työ sekä Alvari- perhetyö. Toimintoja on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä Iisalmen kaupungin ja muiden yhdistysten sekä vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Suunnittelussa on huomioitu eri tahojen jo olemassa olevat resurssit ja toimintaa on kehitetty täydentämään palveluja. Yhdistyksellä on kaksi palkattua Alvari-perhetyöntekijää, Avitus-projektin avopalveluohjaaja sekä yhdistelmätuella yksi työntekijä.

2.4. Iisalmen kaupungin lapsi- ja perheohjelma

Iisalmen kaupungin lapsi- ja perheohjelman tekeminen aloitettiin keväällä 2001, se valmistui syksyllä 2002 ja siinä esitetyt päämäärät ja kehittämishankkeet hyväksyttiin osaksi kaupungin strategiaa ja kehittämissuunnitelmaa keväällä 2003. Perheen talo - yhteistyöhankkeen yhdistykset ovat olleet mukana ohjelman tekemisessä alusta alkaen ja sitoutuneet osaltaan toteuttamaan sitä.

Iisalmen kaupungin lapsi- ja perheohjelmaa valmisteltaessa katsottiin, että lapsiin ja lapsiperheisiin vaikuttavista tekijöistä pitäisi saada kokonaisnäkemys ja lapsi- ja perhetyötä tekevien työntekijöiden ja vapaaehtoisjärjestöjen tulisi tiivistää yhteistyötään sekä laatia yhteiset toimintamallit lapsiin ja lapsiperheisiin kohdistuvaan työhön.

Ohjelman lähtökohtana on lapsen oikeuksien ja edun varmistaminen ajatuksella, että lapsen hyvinvointi toteutuu ensisijaisesti lapsen vanhempien tai huoltajien kautta. Lapsilähtöinen työtapa on läpäisyperiaatteena kaikissa lapsia, nuoria ja perheitä koskevissa palveluissa. Ennaltaehkäisevää työtä pidetään tärkeimpänä keinona vastata uusiin haasteisiin ja tavoitteena on tukea perheitä vanhemmuudessa ja kasvatustyössä varhaisen puuttumisen periaatteiden mukaisesti yhteistyössä vanhempien, viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Iisalmen kaupungin lapsi- ja perheohjelma tarkastetaan kahden vuoden välein, jota ennen siihen sitoutuneet tahot tekevät yhteenedon sen toteutumisesta omalta osaltaan.

3. OHJAUSRYHMÄ

Ohjausryhmällä ei ole juridista tai taloudellista vastuuta hankkeesta vaan vastuu on aina avustuksen saajalla.

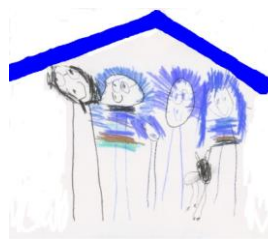
Ohjausryhmän kokoonpano 2008

Riitta Kiviharju	Iisalmen kaupungin sosiaalipalvelukeskus, sosiaalityöntekijä
Tarja Komulainen	Iisalmen kaupungin vapaa-aikapalvelukeskus, vastaava nuorisotyöntekijä
Kristiina Kukkonen	Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö, lehtori,
Hanna-Leena Tela	Iisalmen kaupungin hallintopalvelukeskus, Etappi-hanke, suunnittelija
Anne Roponen	Iisalmen kaupungin sosiaalipalvelukeskus, koulukuraattori
Taina Sidoroff	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen jäsen
Hilkka Simola	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n hallituksen jäsen
Anne Vola	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n edustaja
Päivi Korolainen	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja
Sinikka Niskanen	Perheen talo -yhteistyöhankkeen hankevastaava
Marika Lätti	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja

Ohjausryhmä on kokoontunut vuonna 2008 kymmenen kertaa ja kokouksissa on ollut yhteensä 54 osallistujaa.

Lisäksi hankevastaavan tukena yhdistysten puheenjohtajista on muodostettu yhteistyöryhmä ”Työrukkanen”, johon ovat kuuluneet hankevastaavan lisäksi Anne Vola, Päivi Korolainen, Kaisa Inkiläinen ja Marika Lätti. Työrukkanen on kokoontunut vuonna 2008 kaksi kertaa.

Hankevastaavan esimies on ollut MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n edustaja Anne Vola, jonka kanssa on käyty kehittämiskeskusteluja vuoden aikana seitsemän kertaa.

4. HANKKEEN TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1. Toiminta-alue

Perheen talo -yhteistyöhankkeen toiminta-alueen keskuspaikkana on ollut Iisalmi. Tarkoituksena on ollut levittää hankkeen hyviä käytäntöjä myös Ylä-Savon kuntiin. Näistä kunnista Iisalmi, Vieremä, Sonkajärvi ja Kiuruvesi (asukkaita yhteensä 41 507) kuuluvat Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymään (Yty), joka järjestää alueellaan erikoissairaanhoidon sekä mielenterveys-, perheneuvola- ja päihdepalveluita.

4.2. Päämäärä

Perheen talo -yhteistyöhankkeen päämääränä on ollut luoda ja kehittää **uudenlainen kolmannen sektorin ennalta ehkäisevä, lapsiperhetyön yhteistyömalli**, jossa kansalaisjärjestöjen toteuttamalla ammatillisesti johdetulla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa kuntien palvelurakenteissa.

4.2. Tavoitteet ~ YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

”Tove Janssonin tarina Näkymättömästä lapsesta kertoo, kuinka lapsista tulee näkymättömiä ja kuinka näkymättömästä tulee jälleen näkyvä. Tarinan pedagoginen hahmo on Muumimamma, jonka jokainen näkymättömään Ninniin kohdistama hyväksyntä ja huomio saa aikaan sen, että näkymättömästä tulee jälleen näkyvä.”

- kehittää ennalta ehkäisevää matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen työtä lapsiperheiden parissa
- kehittää Iisalmeen ja lähikuntiin toimiva tukihenkilö- ja vertaisryhmätoiminnan ja avopalvelutoimintojen (yökylä- ja tapaamispaikkatoiminta) yhteistyömalli.
- löytää ja ohjata erityistukea tarvitsevia sekä palvelujärjestelmien tavoittamattomiin joutuneita perheitä sopivien avopalvelujen piiriin.
- luoda toimintaedellytyksiä vapaaehtoisille.
- työllistää vajaakuntoisia henkilöitä erilaisiin tehtäviin kansalaisjärjestöissä.
- täydentää ja vakiinnuttaa hankkeessa mukana olevien yhdistysten sekä niiden ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä > palvelupolkujen ja hyvinvointivirtojen luominen.
- luoda yhteistyömahdollisuuksia Ylä-Savon kunnissa lapsiperheiden parissa toimivien eri tahojen kesken
- järjestää kasvatusaiheisia tapahtumia ja lisätä yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallisuutta edistäviä toimintamuotoja

5. HANKKEEN TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

Seuraavassa esitellään hankkeessa vuoden 2008 aikana käynnissä olleita toimintoja, tapahtumia ja kokeiluja. Hankkeen toimintatapana on ollut lapsilähtöinen, perhekeskeinen toiminta, joka pyrkii perheiden omaehtoisten ja osallisuutta lisäävien toimintojen kehittämiseen - sosiaalipedagoginen ajattelutapa. Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota ihmisille mahdollisuus osallistua, kohdata toisia ihmisiä, tehdä mielekkäitä asioita sekä kokea yhteisöllisyyttä toisten kanssa. Käytännön toimintamallina on hyödynnetty herätyksen huolen puheeksi ottaminen perheessä - menetelmää sekä tiedon nopeaa välittämistä varhaisessa vaiheessa yhteistyöverkostoissa kuten neuvolan, perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa.

5.1. Tukihenkilötoiminta

Tausta ja tavoite

Iisalmissa on ollut Pelastakaa Lasten tukihenkilötoimintaa loppuvuodesta 2000 alkaen. Toiminnan tavoitteena on tukea pienten, pääasiassa alle kouluikäisten, lasten perheitä heidän arjessaan. Toimintaa toteuttaa Pelastakaa Lapset ry:n Itä-Suomen aluetoimisto yhteistyössä Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Perheen talo -yhteistyöhankkeen kanssa.

Kohderyhmä

Tukihenkilöä voi hakea mikä tahansa perhe, jossa on alle kouluikäisiä lapsia ja joka tuntee tarvitsevansa tukea arjen pyörittämiseen. On luonnollista, että välillä tuntee itsensä väsyneeksi kotiaskareiden tekemiseen. Aina ei tarvitse pärjätä yksin.

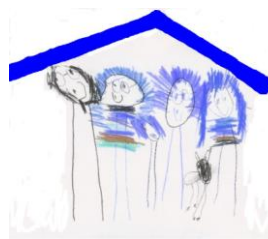
Toimintamuodot

Tukihenkilö käy perheessä sopimuksen mukaan. Apua annetaan perheen ehdoilla. Välillä autetaan kotiaskareissa, leikitään lasten kanssa tai lähdetään koko perheen kanssa ulos, vaikkapa retkelle. Tukihenkilö sopii perheen kanssa, kuinka yhteinen aika parhaiten tukee sekä lasten että aikuisten jaksamista. Tukihenkilöt haluavat olla perheen tukena mahdollisimman luontevasti ja ilman turhia muodollisuuksia.

Hankevastaavan tehtävänä on ollut koordinoida toimintaa paikallisesti ja olla lähellä tukea tarvitsevia perheitä sekä olla mukana uusien tukihenkilöiden perehdytyksessä. Jo toimivien tukihenkilöiden koulutus- ja virkistytymisillat ovat olleet tärkeitä kehittämisen kohteita.

Toimintalukuja vuodelta 2008

Vuoden 2008 aikana Iisalmissa on ollut yhteensä 25 tukihenkilöä, jotka ovat antaneet tukeaan yhteensä 25:lle perheelle. Iisalmen tukihenkilötoiminnalle on koko sen olemassaolonsa aikana ollut tyypillistä se, että siinä on mukana useita Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoita, jotka voivat sitoutua toimintaan määräajaksi – yleensä enintään vuodeksi. Perheitten elämäntilanteet ovat hyvin vaihtelevia ja perheet ovat hakeutuneet mukaan toimintaan monenlaisia väyliä pitkin kuten esimerkiksi neuvolan, sosiaalitoimen, Perheen talo-yhteistyöhankkeen tai naapurien/tuttavien kannustamana. Hankevastaava on käynyt perheen kotona tekemässä alkuhaastattelun. Perhekäyntejä vuoden aikana oli 10 ja niiden tarkoituksena on ollut tehdä kartoitus perheen tuen tarpeesta ja toiveista tukihenkilön suhteen.

- koulutusta tukihenkilöille:
 - EA-koulutus lasten kanssa toimiville 16.4., lastensuojelujärjestöjen yhteinen koulutus vapaaehtoisille Perheen talo-hankkeen kustantamana, tukihenkilöitä mukana 7
 - Ennalta ehkäisevä lapsiperhetyö oikeuslaitoksen näkökulmasta Lasten Oikeuksien päivänä 20.11.2008, järjestäjänä Perheen talo-yhteistyöhanke, tukihenkilöitä mukana 8
- ryhmätoimintaa tukihenkilöille:
 - kevätkarkelot Kirman Pirtillä 27.5.yhdessä paikallisyhdistyksen kanssa, tukihenkilöitä mukana 13
 - tukihenkilötoiminnan 10-vuotisseminaari Kuopiossa 30.-31.8., osallistujia Iisalmesta 10 (rahoitus: Punainen Sulka)
 - tukihenkilöitten Mölkky-peli-ilta Turvatuvalla 22.10., osallistujia 13
 - jouluaskarteluilta 25.11. Perhekeskus Onni ja Ilonassa, osallistujia 7
 - jouluateria tukihenkilöille 11.12., osallistujia 20 (rahoitus: Iisalmen Pelastakaa Lapset ry)
- muuta
 - Iisalmen paikallisyhdistyksen, Perheen talo-yhteistyöhankeen ja Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämä perheleiri 6.-10.2008. Tukihenkilötoiminnan piirissä olevia perheitä mukana kaksi.

Turvatuvan omenat kerättiin yhteisvoimin

Ensiapu-koulutusta vapaaehtoisille

5.2. Kiertävä Eppu

Tausta ja tavoite

Kiertävä Eppu –toiminta sai alkunsa ajatuksesta yhdistää vertaisryhmä- ja tukihenkilötoiminnan hyväksi todettuja käytäntöjä. Kokeilun tavoitteena on ollut vanhemmuuden laaja-alainen tukeminen.

Kohderyhmä

Kiertävä Eppu on tarkoitettu alle kouluikäisten lasten perheille, joissa on tarvetta perheen tukemiseen.

Toimintatavat

Kiertävä Eppu käy perheessä päiväsaikaan keskimäärin kerran viikossa. Lisäksi hän osallistuu MLL:n vertaisryhmien ohjaamiseen ja toiminnoista tiedottamiseen.

Toimintalukuja vuodelta 2008

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry palkkasi Kiertäväksi Epuksi palkkatuella Sirkku Ojalan elokuun 2007 alusta alkaen. Hän on käynyt kuudessa eri perheessä vuoden aikana. Perheissä käynnit ovat vaihdelleet kahdesta tunnista kuuteen tuntiin. Kolme perheistä on ollut monikkoperheitä ja kaksi kaksilapsista vauvaperhettä sekä yksi sairaan lapsen perhe. Perheet ovat rohkaistuneet kotiin saadun tuen lisäksi tulemaan mukaan vertaisryhmätoimintaan ja sitä kautta he ovat saaneet laajennettua omaa sosiaalista verkostoaan.

5.3. Vertaisryhmätoiminta

Vertaisryhmä on joukko samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä, jotka keskustelevat tai toimivat yhdessä. Toiminta perustuu avoimuuteen, tasa-arvoisuuteen ja toisten kunnioittamiseen. Tarkoituksena on saada tukea yhdessä oppimalla sekä kokemusten vaihdon kautta ja näin huomata, ettei ole yksin ajatustensa kanssa. Vertaisryhmätoiminnassa on keskitytty uusien vauvaryhmien perustamiseen kaksi kertaa vuoden aikana. Lisäksi palkattiin MLL:n Iisalmen yhdistykselle palkkatuella vertaisryhmäohjaajaksi Sari Salonen elokuun alkaen.

ÄITIVERKKO

” Minä voen kyllä sanoa ihan suoraan, että tämä ryhmä on estänyt meitä miehen kanssa erroomasta.”

Tausta ja tavoite

Äitiverkko on MLL:n Kainuun piirin kehittämä äitien oma voimaryhmä. Äitiverkon tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen vertaisuuden avulla.

Kohderyhmä

Äitiverkko on kohdennettu nimensä mukaisesti äideille. Ryhmä voidaan kohdentaa eri ikäisten lasten tai erityislasten vanhemmille tarpeen mukaan.

Toimintamuodot

Äitiverkossa äidit tapaavat toisiaan ilman lapsia. Ryhmässä vaihdetaan arkikokemuksia, saadaan voimaa omaan äitiyteen, rakennetaan omaa tulevaisuuden suunnitelmaa, vaikutetaan lähiympäristöön ja opitaan uutta yhdessä. Ryhmä kokoontuu kerran kolmessa viikossa ja se suljetaan kahden ensimmäisen kokoontumisen jälkeen, jolloin siihen ei enää oteta uusia jäseniä. Vuonna 2007 alkanut ryhmä on jatkanut omaehtoisia kokoontumisia.

Vuoden lopulla aloitti vanhempien pyynnöstä myös sairaan lapsen äitiverkko. Kun perheeseen syntyy sairas lapsi, mikään ei ole niin kuin ennen. Uusi tilanne herättää ehkä surua, pelkoa, yksinäisyyttä ja epävarmuutta. Lääkärikäyntien ja lastenhoidon lisäksi voi olla vaikea jaksaa huolehtia itsestä eikä omasta lähipiiristä usein löydy samassa elämäntilanteessa olevaa perhettä.

OSTERIT

”Tää on ihan ykkösjuttu”

Tausta ja tavoite

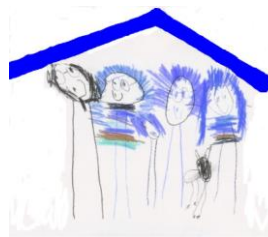
Osterit on syksyllä 2005 aloittanut vauvaryhmä. Tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen ja kasvatustietoisuuden lisääminen.

Kohderyhmä

Osterit on tarkoitettu 2-3- vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen. Ryhmästä on muotoutunut sisarusryhmä, kun monille ryhmään kuuluville perheille on syntynyt toinen vauva.

Toimintamuodot

Ryhmä kokoontuu kerran viikossa torstai-aamuisin. Ohjelma on rakennettu vanhempien toiveiden mukaisesti siten, että joka toinen kerta on ohjattua ohjelmaa ja joka toinen kerta on vapaata seurustelua. Ryhmä yhdistettiin Delfiineihin ja Hummereihin maaliskuussa, kun tarvittiin tilaa uudelle vauvaryhmälle.

KAISLAT

Tausta ja tavoite

Tausta-ajatuksena oli saada työssäkäyville vanhemmille tilaisuus tulla iltaryhmään. Tavoitteena on vanhemmuuden ja varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen.

Kohderyhmä

Kaislat-ryhmä on tarkoitettu 1-3-vuotiaille ja heidän vanhemmilleen.

Toimintamuodot

Toiminta perustuu vertaisuuteen ja yhdessä oloon. Ryhmä kokoontui keväällä kerran viikossa ja ohjelmassa oli monenlaisia lapsiperheitä koskettavia aiheita.

HUMMERIT

” Kaikista muista menoista on voinu lintsata, mutta ei tästä ryhmästä, tästä on tullu vähä niinku toinen perhe.”

Tausta ja tavoite

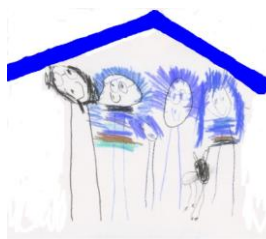
Hummerit on syksyllä 2006 aloittanut vauvaryhmä. Ryhmän tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen lisääminen ja tukeminen.

Kohderyhmä

Hummerit-ryhmä on tarkoitettu 2-3-vuotiaille taaperoille ja ja heidän vanhemmilleen. Ryhmästä on muotoutunut sisarusryhmä, kun monille ryhmään kuuluville perheille on syntynyt toinen vauva.

Toimintamuodot

Toiminnoissa korostuvat yhteinen vanhemmuudesta iloitseminen ja vanhemmuuden vahvistaminen erilaisin varhaista vuorovaikutuksen lisäämistä ja vahvistamista tukevin menetelmin. Jo vauvaryhmästä tutuksi tulleita lorutustuokioita ja fiiliskierrosta on jatkettu jokaisen kokoontumiskerran alussa. Tässä ryhmässä vanhempien toiveesta on käsitelty erityisesti vanhempana jaksamista, parisuhteen hoitamista ja lasten kehitykseen liittyviä haasteita.

ISÄRYSÄ -toiminta

Tausta ja tavoite

Toiminnan tavoitteena on lisätä isien kasvatustietoisuutta ja olla tukemassa isän roolia perheessä.

Kohderyhmä

Isä-rysä on tarkoitettu kaikille isille ja heidän lapsilleen.

Toimintamuodot

Isärysä- toimintaa on toteutettu yhteistyössä Iisalmen evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa. Isät ja lapset olivat uimassa 31.1.2008, retkeilemässä Sikokallion majalla 6.5.2008 ja tekivät laivaretken Iisaareen 0.8.2008 sekä leipoivat jouluisia leivonnaisia ja lauloivat joululauluja Perhekeskus Onni ja Ilonassa 2.12.2008. Tapahtumiin osallistuneille isille on annettu mahdollisuus tulla mukaan Isärysä-sähköpostilistalle, joka toimii tiedottamisen ja ajatusten vaihdon foorumina. Listalla oli vuodenlopussa 28 nimeä.

Isien ja lasten leivontailta

PYÖRIÄISET

Tausta ja tavoite

Pyöriäiset on uusi vauvaryhmä, joka aloitti toimintansa elokuussa 2008. Tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen lisääminen. Varhaisen vuorovaikutuksen työmenetelmän perusajatuksena on havainnoida lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen laatua.

Kohderyhmä

Pyöriäiset on tarkoitettu alle 6 kk:n ikäisille vauvoille ja heidän perheilleen.

Toimintamuodot

”Körö körö kirkkoon, papin muorin penkkiin ruskealla ruunalla, valkealla varsalla, kirjavalla kissalla, kolipäällä koiralla, topsis topsis, topsis top.”

Ensimmäisellä kokoontumiskerralla jaettuihin ”vauvareissuvihkoihin” vanhemmat voivat liimata jokaisen kerran fiiliskierroksen jälkeen opetellun lorun tai leikin sanat. Joka toisella kerralla on jokin ohjattu tema ja joka toinen kerta on vapaata yhdessäoloa. Teemat ovat olleet äitien itsensä toivomia. Ohjelmassa on ollut vauvatanssia, kädenjalkien painamista saveen, muskari, terveydenhoitajan vierailu, juhlia, kestovaippon esittely jne.

FORELLIT

Tausta ja tavoite

Forellit on vauvaryhmä, joka aloitti toimintansa maaliskuussa. Tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen lisääminen.

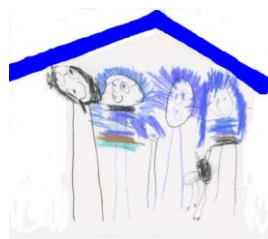
Kohderyhmä

Forellit on tarkoitettu alle 6 kk:n ikäisille vauvoille ja heidän perheilleen.

Toimintamuodot

*”Nuku nuku nurmilintu, väsy väsy västäräkki,
nuku kun minä nukutan, väsy kun minä väsyän.”*

Ensimmäisellä kokoontumiskerralla jaettuihin ”vauvareissuvihkoihin” vanhemmat voivat liimata jokaisen kerran fiiliskierroksen jälkeen opetellun lorun tai leikin sanat. Joka toisella kerralla on jokin ohjattu tema ja joka toinen kerta on vapaata yhdessäoloa. Teemat ovat olleet äitien itsensä toivomia. Ohjelmassa on ollut vauvatanssia, kädenjalkien painamista saveen, muskari, terveydenhoitajan vierailu, juhlia, kestovaippon esittely jne.

DELFIINIT

” Mukavata kun on tällöinen ryhmä, kun myö ee jakseta vielä nousta niihin aamuryhmiin.

Tausta ja tavoite

Delfiinit on iltapäiväryhmä. Ryhmän tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen lisääminen ja tukeminen.

Kohderyhmä

Delfiinit on alle 7-vuotiaiden lasten ja heidän vanhemprien askarteluryhmä.

Toimintamuodot

Ryhmässä on askarreltu eri vuodenaikojen teemojen mukaisesti. Askarteluissa painotetaan lapsen luovuuden rikastuttamista sekä luonnonmateriaalien käyttöä.

PINGVIINIT

Tausta ja tavoite

Pingviinit on elokuussa 2007 alkanut vauvaryhmä. Ryhmän tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen lisääminen ja tukeminen.

Kohderyhmä

Ryhmä on tarkoitettu 9 kk – 24 kk taaperoille ja heidän vanhemmilleen.

Toimintamuodot

Jo vauvaryhmästä tutuksi tulleita lorutustuokioita ja fiiliskierrosta on jatkettu jokaisen kokoontumiskerran alussa. Tässä ryhmässä vanhempien toiveesta on käsitelty vanhempiana jaksamista, parisuhteen hoitamista ja lasten kehitykseen liittyviä haasteita.

TUPLAT JA KUITTI

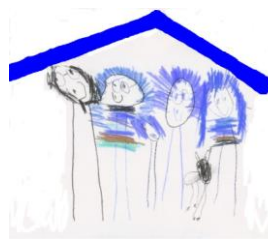
” Meille on sanottu, että siinähan se mennee kaksi kun yksikin lapsi samalla, vaan ei se mene.”

Tausta ja tavoite

Kaksosten vanhempien aloitteesta perustettiin parin vuoden tauon jälkeen monikkoperheiden ryhmä, jossa tavoitteena on kiinnittää huomiota kaksosperheiden vanhemmuuden tukemiseen ja tiedon jakamiseen.

Kohderyhmä

Tuplat ja kuitti on tarkoitettu perheille, joihin on syntynyt kaksoset tai kolmoset.

Toimintamuodot

Ryhmässä vaihdetaan ajatuksia omien kokemusten kautta kaksosuuteen liittyvistä asioista ja mahdollisista ongelmista. Ongelmat ovat usein yksilöllisiä ja siten niihin ratkaisut löytyvät useimmiten omasta takataskusta, mutta vihjeitä ei koskaan ole liiaksi. Ryhmä on kokoontunut perjantai-iltapäivisin.

ÄITIEN HEMMOTTELUILTA

Äitien toiveesta pidettiin äitien hemmotteluilta. Illan ohjelmassa oli intialaista päänhieronta sekä mukavaa yhdessä oloa. Illan tavoitteena oli vanhemmuuden tukeminen ja äitien voimavarojen lisääminen. Äidit toivoivat lisää samantyyppisiä iltoja. Osallistujia oli enimmäismäärä eli 16 äitiä.

KYLÄMUMMI- JA VAARITOIMINTA

Tausta ja tavoitteet

Kylämummit ja -vaarit ovat vapaaehtoistyöstä kiinnostuneita aikuisia, jotka haluavat olla läsnä lasten arjessa ja antaa aikaansa. Jokaisen tiedot ja taidot ovat tärkeitä. Kylämummit ja -vaarit eivät ole yksittäisten lasten varamummeja tai vaareja, vaan toimivat esimerkiksi päiväkodeissa ja MLL:n perhekahviloissa ja kerhoissa. Tärkeintä on läsnäolo, kuunteleminen, tukeminen ja rohkaiseminen.

Toiminnan tavoitteena on tukea hyvää lapsuutta vahvistamalla sukupolvien ketjua sekä lisätä alueellista yhteisöllisyyttä ja yhteisvastuuta lapsista.

Toimintamuodot

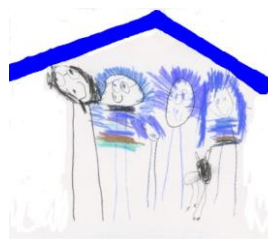
Keväällä 2008 perehdyttiin kahdeksan varamummi ja –vaaria toimintaan yhteistyössä Sulake-hankkeen (Sonkajärven kunta) kanssa vapaaehtoistyöstä lasten parissa kiinnostuneista Sukevan eläkeläisten yhdistyksestä.

Syksyllä 2008 varamummi -ja vaari -toimintaa oli Sonkajärven Männistön päiväkodissa neljä kertaa (joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina):

- Syksyn sato > Nauriin syöntiä, syksyn lehtien tarkkailua.
- Metsästys ja kalastus, aiheeseen sopivia leikkejä.
- Lettukestit, lettutaikinan tekeminen yhdessä lasten kanssa sekä yhdessä paistaminen ja syöminen.
- Lapset kävivät esiintymässä eläkeläiskerhossa vuoden viimeisellä kerralla.

KESTOVAIPPAILLAT

Kestovaippaillat on tarkoitettu vanhemmille, jotka haluavat lisätietoa kestovaipoista sekä kantoliinoista. Illoissa on esitelty erilaisia kestovaippoja ja keskusteltu niiden käytöstä sekä opeteltu erilaisia kantoliinasidontamalleja. Ryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana.

AAMU-ASKARTELU

Tausta ja tavoite

Tavoitteena on tukea perhepäivähoitajia heidän työssä jaksamisessaan ja antaa virikkeitä kasvatustyöhön. Lisäksi ryhmän tavoitteena on tarjota myös muille vanhemmille ja heidän lapsille mahdollisuus tulla askartelemaan.

Kohderyhmä

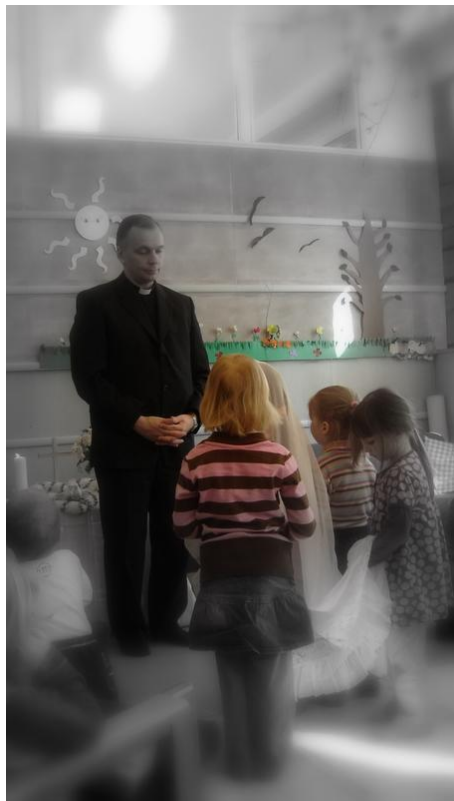
Aamu-askartelu on tarkoitettu perhepäivähoitajille ja lapsille sekä muille alle kouluikäisten lasten perheille.

Toimintamuodot

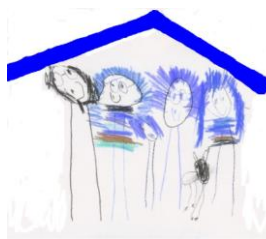
Aamu-askartelussa on nimensä mukaisesti askartelua ajankohtaisten teemojen mukaisesti. Ryhmä on kokoontunut kerran viikossa keväällä perjantai-aamuisin.

PYHÄKOULU

Pyhäkoulun pitäminen Perhekeskus Onni ja Ilonassa aloitettiin Iisalmen ev.lut.seurakunnan ja hankkeen yhteistyönä. Tavoitteena on tuoda pyhäkoulu lähelle perheitä ja samalla antaa heille perheen arvoihin liittyviä eväitä kasvatustyöhön. Pyhäkoulu on kokoontunut Perhekeskus Onni ja Ilonassa kerran kuukaudessa tiistai-iltapäivisin. Jokaisella kerralla on ollut seurakunnan suunnittelema tema, jota on lasten kanssa yhdessä käsitelty. Pyhäkoulun opettajana on ollut Sirkku Ojala.

Häät

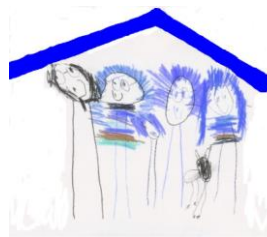

5.3.1. Vertaisryhmien toimintalukuja vuodelta 2008

	Kokoontumis- kerrat/vuosi	Käyntikerrat			Eri kävijöitä		
		lapset	vanhemmat	yht.	lapset	vanhemmat	yht.
Äitiverkko	3		19	19		10	10
Sairaalan lapsen äitiverkko	3		13	13		6	6
Osterit	9	55	36	91	19	13	32
Kaislat	5	6	10	16	4	3	7
Hummerit	49	461	368	829	74	51	125
Pyöriäiset	18	169	164	333	28	26	54
Delfiinit	44	188	110	298	51	30	81
Isärysä-toiminta	4	31	30	61	18	12	30
Forellit	32	128	125	253	28	27	55
Pingviinit	51	420	417	837	56	50	106
Tuplat ja Kuitti	29	128	63	191	20	10	30
Äitien hemmotteluilta	1		16	16		16	16
Kylämummi ja vaati –toiminta, koulutukset	3		20	20		8	8
Kylämummi ja vaari –toiminta Sukevan päiväkodissa	4	100	8	108	22	5	27
Kestovaippaillat	2		5	5		3	3
Aamu-askartelu	16	277	89	366	38	11	49
YHTEENSÄ	273	1963	1493	3456	358	281	639

Vertaisryhmien ohjaajina ovat toimineet:

Äitiverkko	Sanna Savonen ja Mira Keränen
Sairaalan lapsen Äitiverkko	Sanna Savonen
Osterit	Sinikka Niskanen, Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Kaislat	Annina Heikkinen ja Lotta Ruotsalainen
Hummerit	Sinikka Niskanen, Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Pyöriäiset	Sinikka Niskanen, Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Delfiinit	Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Isä-lapsitoiminta	Jari Nousiainen, Sami Savonen ja Sinikka Niskanen
Forellit	Sinikka Niskanen, Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Pingviinit	Sinikka Niskanen, Sirkku Ojala ja Sari Salonen
Tuplat ja Kuitti	Sirkku Ojala ja Paula Kangaskokko
Äitien Hemmotteluilta	Marjatta Tapaninen
Kylämummivaaritoiminta	Sinikka Niskanen
Kestovaippaillat	Sanna Savonen ja Mira Kärkkäinen
Aamu-askartelu	Sirkku Ojala ja Sinikka Niskanen

5.4. Perhekahvila Onni ja Ilona

Perhekahvila Onni ja Ilona on yksi MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskuksen toimintamuodoista. Perhekahvila on avoinna arkisin klo 9.30 – 15.00. Perhekahvilaa hoitaa kaksi palkkatuella palkattua henkilöä ja heidän lisäksi on harjoittelijoita. Perhekahvilaan voi jättää lapsia lyhytaikaiseen hoitoon muutamiksi tunneiksi maanantai- ja torstai-iltapäivin. Hankkeen kehittämisalueena on perhekahvilan palveluista tiedottaminen ja työyhteisön toiminnan kehittäminen yhdessä perhekahvilavastaavan kanssa.

Työyhteisössä on käytetty soveltaen Reteaming-koulutusohjelmaa, joka perustuu Ben Furmanin ja Tapani Aholan kehittämään työyhteisöjen kehittämisohjelmaan. Tämä työyhteisön kehittämisohjelman käyttö sopii erityisesti työpaikkoihin, joissa on määräaikaissa työsuhteissa työskenteleviä henkilöitä. Työpaikalla viihtyminen ja oman paikan löytäminen on jokaisen oman ammatillisen kasvun ja kehittymisen kannalta erityisen tärkeää, joka heijastuu suoraan tässä tapauksessa perhekahvilan asiakkaisiin. Asiakkaat viihtyvät ja tulevat uudestaan, jos työntekijät voivat hyvin ja heidän työtään arvostetaan. Työyhteisöpalavereja pidettiin yhteensä 10.

5.5. Turvatupa

Turvatupa on Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n Iisalmen kaupungilta vuokraama toimipaikka. Yhdistyksen toiminnoista on valittu hankkeen kehittämisalueiksi tapaamispaikka- ja yökylätoiminnot. AVITUS-avopalvelutoiminnan kehittämisprojekti aloitti toukokuussa 2007, johon on palkattu yksi työntekijä.

Hankevastaava on kuulunut AVITUS-projektin ohjausryhmään, joka on kokoontunut vuoden aikana kuusi kertaa. Ohjausryhmän tavoitteena on koordinoida ja kehittää Turvatuvan avopalvelutoimintaa.

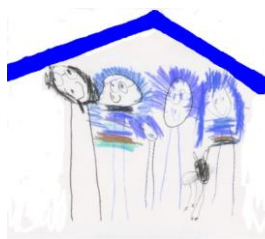
Lisäksi hankevastaava on pitänyt Turvatuvan työntekijöille Re-teaming-työyhteisökoulutusta. Koulutustuokioita on ollut yhteensä neljä ja niiden tavoitteena on ollut kirkastaa koko yhdistyksen toimintaa. Turvatuvalla on kaksi Alvari-perhetyöntekijää ja AVITUS-projektin työntekijä sekä lisäksi yksi työllistämisvaroin palkattu tupaemäntä.

5.5.1. Tapaamispaikkatoiminta

Tapaamispaikkatoiminta mahdollistaa kodinomaisen tapaamisen lapsistaan erossa asuville vanhemmille ja heidän lapsilleen.

Tapaamispaikkatoiminta perustuu Ensi- ja turvakotien liiton laatimiin laatukriteereihin. Järjestetyistä tapaamisista on peritty maksu tuntiveloituksen perusteella. Tapaamispaikkatyöryhmä on kokoontunut säännöllisesti kerran kuukaudessa lukuun ottamatta kesä- ja heinäkuuta. Kokouksissa on käsitelty meneillään olevat ja tulevat tapaamistapaukset. Seurantapalavereita tapauksista on pidetty yhdessä sosiaalityöntekijöiden kanssa.

Vuoden 2008 aikana toteutuneita tapaamisia oli yhteensä 23, joista valvottuja tapaamisia oli 6 ja tuettuja 17. Vuoden aikana 17 sovittua tapaamista jouduttiin perumaan, yleisimmin tapaajan toimesta. Tapaamispaikassa vuonna 2008 oli seitsemän eri perhettä ja tapaaajista viisi oli naisia ja kolme oli miehiä. Viidestä tapaamisperheestä joko lapsi tai tapaaaja tuli Iisalmen ulkopuolelta, joko muista Ylä-Savon kunnista tai Ylä-Savon ulkopuolelta.

Yleisimpiä syitä valvottuihin tapaamisiin oli 1) huoli vanhempaan kohdistuneesta väkivallasta, 2) etävanhemman päihteiden käyttö ja 3) vanhempien riitaisuus. Yhdellä perheellä voi olla useita syitä tapaamispaikan käyttöön. Tuetuissa tapaamisissa yleisin syy on etävanhemman päihteiden käyttö.

5.5.2. Yökylätoiminta

Yökylätoimintaa järjestettiin keväällä kerran kuussa ja syksyllä kaksi kertaa kuussa. Yökylätoiminta on tarkoitettu perheille, joilla ei ole mahdollista viedä lapsia esim. isovanhemmille. Tavoitteena on perheiden jaksamisen ja kasvatustietoisuuden tukeminen. Pidettyihin yökyliin on tullut lapsia Iisalmen sosiaalitoimen ja Perheen talo – yhteistyöhankkeen kautta. Esitteitä yökylä-tapahtumista jaettiin myös Iisalmen kaupungin päiväkoteihin. Yökylätoimintaa on ollut toteuttamassa vapaaehtoisia työntekijöitä ja Savonia-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja lastenohjaajaopiskelijoita Portaapään Kristillisestä opistosta.

Hankevastaava on ollut mukana yökylätoiminnan kehittämistyöryhmässä ja hänen roolinsa on ollut toiminnan koordinointi, kehittäminen, toteuttaminen ja tiedottaminen yhdessä avopalveluohjaajan kanssa. Vuoden 2008 aikana järjestettiin 15 yökylää. Vuoden aikana Yökyläin osallistui 92 lasta (+57% edelliseen vuoteen verrattuna). Yökylässä oli mukana 24 eri lasta, 11 eri perheestä. Valtaosalle perheistä Yökylä 9on lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Ikäjakauma pysyi samassa eli 3-11 vuotta, alle 4-vuotiaiden lasten määrä on noussut reilusti, kun taas 8-11-vuotiaiden määrä on laskenut. Vuonna 2008 Yökylään osallistui useita myös alle 3-vuotiaita lapsia.

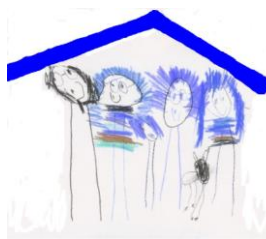
Avitus-projektista on tehty oma toimintakertomus.

5.6. Perhepalvelupiste

Perhepalvelupiste on toimintamuoto, jossa pyritään toimimaan mahdollisimman lähellä perheitä. Ajatuksena on mahdollisimman matala kynnys ottaa yhteyttä työntekijään ja yhdessä miettiä ja keskustella perheen tilanteesta. Hankkeelle saatiin helmikuun alusta 2005 oma toimisto, joka mahdollistaa paremmin perheiden tapaamisia. Toimisto sijaitsee Perhekahvilan yhteydessä, jossa suurin osa vertaisryhmistä kokoontuu, joten perheiden kohtaaminen on tehty helpoksi.

Keskusteluhetket vaativat työntekijältä ammattimaista tietoisuutta ja ymmärrystä perheen nykyhetkestä. Samalla hankevastaavan rooli lapsiperheiden varhaisen puuttumisen ja ennalta ehkäisevän työn asiantuntijana on vahvistunut.

PERHEIDEN YHTEYDENOTOT 2007	kerrat	äitejä	isiä	lapsia vanhempiensa mukana
Käyntejä Perhepalvelupisteessä	26	24	2	15
Käyntejä Perhepalvelupisteessä vertaisryhmätoiminnan yhteydessä	52	52		44
Yhteydenotot puhelimitse	58	56	2	
Yhteydenotot sähköpostitse	7	7		
Kotikäynnit perheissä	10	10	2	20
Yhteensä:	153	149	6	79

5.7. Perheleiri

” Täällä on kyllä ollu silleen jännä, että miten heleppoo on ollu jutella toisten äitien kanssa asioista.”

Iisalmen Pelastakaa lapset ry:n, Perheen talo -yhteistyöhankkeen ja Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikön kanssa yhteistyössä järjestettiin perheleiri Vieremän Kyrönniemessä 6.-10.10.2008. Lisäksi pidettiin perheleirille osallistuneille perheille ja opiskelijoille yhteinen pikkujoulu Perhekeskus Onni ja Ilonassa 17.12.2008. Perheleirille osallistui viisi perhettä, joissa oli yhteensä 16 perheenjäsentä. Perheleirin toteuttamiseen osallistui yhdeksän sosionomi-opiskelijaa sekä yksi opettaja.

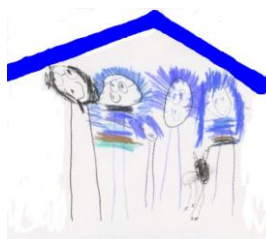
Perheleirin tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen ja vanhempien voimavarojen lisääminen arjessa. Perheleiri toimii perhetyön intensiivijaksona, jonka aikana voidaan vanhemmuutta tarkastella tiiviimmin. Perheleiritoiminnan teoreettinen tausta nivoutuu sosiaalipedagogiikkaan, joka suuntautuu ihmisen arkeen ja omien voimavarojen löytämiseen. Lähtökohtana on asiakkaan konkreettinen auttaminen.

Hankevastaavan opettajakoulutukseen tekemä kehittämistehtävä Perheleiri oppimisympäristönä, pedagogiset perustelut on luettavissa: Tampereen Ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/42169/Niskanen.Sinikka.pdf?sequence=1>

Perheleiriläiset matkalla ”Ruustinnan päiväkahveelle” Kyrönniemien vanhaan pappilaan

5.8. Kasvatusaiheiset illat päiväkodeissa

Perheentalo -yhteistyöhanke on kehittänyt ja toteuttanut yhdessä Auta Leija Lento -projektin (Omaiset mielenterveystyön tukena ry) kanssa kasvatusaiheisia iltoja päiväkotien vanhempainilloissa. Iltojen teemoina on ollut: Meidän perheen arvot, huomaa hyvä lapsessa, rajat ja rakkaus sekä lapsen ja nuoren mielenterveystä suojaavat tekijät. Materiaalina käytetään mm. Mannerheimin Lastensuojeluliiton valmista Hyvän lapsuuden ytimessä -luentomateriaalia.

Illat etenevät kahdella noin 40 minuutin alustuksella, jotka ovat vuorovaikutuksellisia ja keskustelevia tuokioita ja niiden tavoitteena on ajatusten ja keskustelun herättäminen vanhempien kesken sekä vahvistaa vanhempien ja päiväkodin kasvatuskumppanuutta. Illan kesto on kaksi tuntia.

Vuoden aikana pidettiin kolme kasvatusaiheista iltaa. Illat olivat Ahjolan päiväkodissa 26.3.2008 (22 osallistujaa), Heinäkelkan päiväkodissa (osallistujia 20) ja Vieremän kunnan vuorohoitokodissa 6.11.2008 (22 osallistujaa).

5.9. Hankkeen päätöstilaisuus

Perheen talo –yhteistyöhankkeen viisivuotinen RAY:n hankerahoitus päättyi 2008 vuoden loppuun. Hankkeelle haettiin kohdennettua (Ak) toiminta-avustusta ja siitä saatiin myönteinen rahoituspäätös joulukuun lopulla. Toiminta-avustusta maksetaan ainakin vuoden 2011 vuoden loppuun saakka (60 000 euroa/vuosi).

Hankkeen päätöstilaisuus pidettiin Lasten Oikeuksien päivänä 20.11.2008 Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Itä-Suomen hovioikeuden presidentti Mikael Krogerus piti tilaisuudessa alustuksen ”Syrjäytymisen hinta” -ennalta ehkäisevä lapsiperhetyö oikeuslaitoksen näkökulmasta. Tilaisuudessa on noin 60 osallistujaa.

6. TIEDOTTAMINEN

Hankkeen toiminnoista, tapahtumista ja yhteistyöstä on tiedotettu paikallislehdissä (Iisalmen Sanomat, Salmetar, Töllötin), perhe- ja lastenneuvolassa, koulujen vanhempainyhdistysten kokouksissa, perheille suoraan, omien ja yhdistysten nettisivujen kautta, yleisillä (kaupat, kirjasto) ilmoitustauluilla, oppilaitosten ilmoitustauluilla, seurakunnan kautta.

6.1. Teemaliite

Vuonna 2008 toteutettiin yhteistyössä paikallislehti Iisalmen Sanomien kanssa kuusisivuinen lapsiperheisiin liittyvä teemaliite, jonka painosmäärä oli 42 000. Ilmestymispäivä oli 6.10.2008. Lisäksi hanke sai omaan käyttöönsä 50 lehteä. Liite rahoitettiin mainosmyynnillä.

7. YHTEISTYÖRYHMÄT

Koko hanke perustuu kolmen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten kumppanuuden lisäksi yhteistyöhön kaikkien lasten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tai niiden elinoloja tukevien tahojen kanssa. Yhteistyötä on tehty tai aloitettu lasten- ja äitiysneuvolan, Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän perhe- ja mielenterveyskeskuksen, Iisalmen kaupungin kehittämissyksikön, sosiaalipalvelukeskuksen, nuorisotoimen, päivähoidon, Tytöt toimii-toiminnan, Lapinlahden, Sonkajärven, Vieremän ja Kiuruveden sosiaalitoimien, Savonia –ammattikorkeakoulun, Ylä-Savon ammatti- ja aikuisopiston, Portaanpään kristillisen opiston, Iisalmen Vanhempainyhdistyksen (Iivarit ry), koulujen, Auta Leija Lentoon –projektin (Omaiset mielenterveystyön tukena ry), Sulake-hankkeen (Sonkajärven kunta), Ylä-Savon seurakuntien, Lippuniemen Asukasyhdistys ry:n, Zonta-kerho Iisalmi Area ry:n ja Lions-club Iisalmi/Koljonvirta kanssa.

7.1. Iisalmen kaupungin ennalta ehkäisevän lapsiperhetyön työryhmä

Iisalmen ennalta ehkäisevän työn lapsiperhetyöryhmä on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu työntekijöitä äitiys- ja lastenneuvolasta, perheneuvolasta, sosiaalitoimesta, päivähoidosta, seurakunnan lapsityöstä, avoimesta päiväkodista sekä kolmannen sektorin edustaja, jota Perheen talo- yhteistyöhanke edustaa. Työryhmän tavoitteena on koordinoida laaja-alaisesti kaupungissa tehtävää lapsiperhetyötä ja toimia varhaisen puuttumisen ja ennalta ehkäisevien työmuotojen edellä kävijänä.

Työryhmä on työstänyt alustavan perhevalmennusrungon, jonka toteutus aloitettiin pilottiryhmällä vuoden 2008 maaliskuusta alkaen. Toimeksiantajana on toiminut Iisalmen lastenneuvola. Uusi perhevalmennusmalli perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön eli työryhmän jäsenet on sitoutettu vastaamaan tiettyjen perhevalmennukseen kuuluvien kertojen pitämiseen. Perhevalmennuksessa on kahdeksan kokoontumiskertaa. Punaisena lankana jokaisella perhevalmennuskerralla on lapsen normaalin kehityksen tukeminen. (Liite 1).

7.2. Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä perustettiin keväällä 2005 ja siihen kuuluu jäseniä seuraavista tahoista: Iisalmen kaupunki (sivistys-, sosiaali- ja vapaa-aikatoimi), Iisalmen Sanomat, Iisalmen srk, Iivarit ry, Nuortenpalvelu ry (Tytöt toimii-toiminta), Perheen talo-yhteistyöhanke (Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry), Savonia-AMK, Sonkajärven kunta (Sulake-hanke), Sonkajärven srk. Mediakasvatustyöryhmän tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen sekä lasten, nuorten ja vanhempien kriittisen medialukutaidon lisääminen.

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä järjesti vuonna 2008 seuraavanlaista toimintaa:

a) sosionomi-opiskelijat Elina Lohtander ja Tea Vimpari saivat valmiiksi Perheen talo-yhteistyöhanke ja Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmän toimeksiantaman toiminnallisen opinnäytetyön. Opinnäytetyön tuotoksena valmistui Vanhemmat Warmana Webbiin – työskentelyopas vanhempainiltoihin. Iltojen pilotointi toteutettiin 9. ja 11.9.2008 Savonia-ammattikorkeakoulun atk-luokassa. Iltoihin osallistui yhteensä 16 vanhempaa. Työskentelyopas on luettavissa osoitteessa: http://www.perheentalo.fi/toiminnat_mediakasv.php

b) keväällä 2008 julkaistiin yhteistyössä Iisalmen Sanomien kanssa mediakasvatusta käsitteleviä artikkeleita kerran kuukaudessa ilmestyvällä nuorten Spotti-sivustolla. Ilmestymispäiväksi sovittiin jokaisen kuukauden viimeinen lauantai toukokuun loppuun saakka plus yksi ylimääräinen numero sanomalehtiweekilla helmikuun alussa eli yhteensä kuusi numeroa.

8.3.Savonia-ammattikorkeakoulu

Yhteistyö Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa on ollut tiivistä ja suunnitelmallista. Hanke on mahdollistanut opiskelijoille työelämään tutustumista lastensuojelujärjestöjen näkökulmasta ja hanke on saanut lisäresursseja erilaisten toimintojen toteuttamiseen. Yksi opettaja on mukana hankkeen ohjausryhmässä. Opiskelijoita on ollut mukana hankkeen toiminnoissa seuraavasti:

• harjoittelut 4-8 viikkoa	3 sosionomi-opiskelijaa
• harjoittelut 2-4 viikkoa	1 opiskelijaa
• tukihenkilötoiminta	10 sosionomi-opiskelijaa
• opinnäytetyöt	
○ mediakasvatus/vanhempainkoulut	2 sosionomiopiskelijaa
○ tukihenkilöiden rekrytointi	2 sosionomiopiskelijaa
• perheleiritoiminta	8 sosionomiopiskelijaa

Yhteensä:

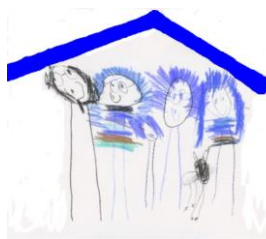
26 opiskelijaa

8.4.Ylä-Savon terveyden edistämisen neuvottelukunta

Iisalmen terveyden edistämisen strategia korostaa terveyden edistämisen roolia kaikessa kunta- ja aluekehittämisessä. Tutkimusten mukaan terveydenhuollon osuus ennalta ehkäisevässä toiminnassa on vain 20 %. Kaikki kaupungin hallintokunnat osallistuvat terveyden edistämiseen ja huomioivat näkökulmat toiminta- ja taloussuunnitelmissaan. Strategian keskeiset toimintalinjat:

- Tiedotuksen ja viestinnän kehittäminen
- Liikunnallisen työ-, elin- ja harrastusympäristön vahvistaminen
- Vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen
- Ravitsemuksen huomiointi kehittämishankkeissa

Vuonna 2008 perustettuun Ylä-Savon terveyden edistämisen neuvottelukuntaan kuuluu jäseniä kaikista Ylä-Savon kunnista ja Perheen talo –yhteistyöhanke edustaa kolmatta sektoria. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön KASTE-ohjelmasta haettiin hankerahoitusta seudulliseen terveyden edistämiseen.

9. ARVIOINTI

RAY:n arviointiohjeistuksen mukaisesti projekti on yksi mahdollinen näkökulma havaitun kehittämiskohteen ymmärtämiseksi ja on osa pidempää jatkumoa. Projektityön tarkoituksena on kokeilla joitain työmenetelmiä käytännössä ja saada niistä mahdollisesti jatkuvia käytäntöjä. Seuraavassa ei ole pyritty arvioimaan Perheen talo –yhteistyöhankkeen toimintoja kaiken kattavasti, vaan lähinnä on pohdittu hankkeeseen liittyvien kehittämisalueiden haasteita.

Perheen talo –yhteistyöhankkeen tavoitteena on ollut tarjota ja kehittää matalan kynnyksen avopalveluja, joilla on tarkoitus ennalta ehkäistä ongelmien kehittymistä. Toiminta lähtee mahdollisimman varhaisesta puuttumisen ajatuksesta, että perheet saisivat perheille tarkoitettuja avopalveluja juuri oikeaan aikaan. Keskeisenä toiminnassa on yhteistyöhankkeen toimijoiden Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Ylä-Savon Ensi- ja Turvakotiyhdistys ry:n ja julkisen sektorin palvelujärjestelmän mahdollisimman hyvä ja nopea tiedonkulku ja toimintojen kehittäminen. Hankkeessa yhdistyvät perheiden opastus erilaisissa perheitä tukevissa interventioissa ja samalla eri toimijoiden hyvien perhetyön käytäntöjen ja kokemusten jakaminen.

Kumppanuus on yhteistyönä luottamuksellinen, tasapuolinen ja avoin toimintatapa. Se on tietoinen strateginen valinta. Kumppanuus edellyttää yhteistä strategiaa ja luottamusta. Pitkäjänteinen yhteistyö tuottaa myönteistä keskinäistä riippuvuutta, tiedon ja osaamisen yhdistämistä sekä molemminpuolista hyötyä.

Suurin osa mukana olleista perheistä on ollut aineellisesti ja taloudellisesti hyvin tai ainakin keskinkertaisesti toimeentulevia. Yksinäisyys vaivaa kuitenkin useita vauvaperheitä. Tämä piirre on tullut esille sekä yksinhuoltajien perheissä että molempien vanhempien perheissä. Jäädään liian yksin pienen vauvan tai useamman pienen lapsen kanssa. Läheisverkosto on heikko tai sitä ei ole ollenkaan. Suhteet sukulaisiin, isovanhempiin ovat heikot tai niitä ei ole ollenkaan. Läheisiä ystäviä ei ole, on joitakin kavereita ja naapurusto tuntuu vieraalta.

Perheiden ohjauksessa on tärkeää löytää kanavat erityistuen tarvitseville asiakkaille. Hankkeen työntekijän paikka ammattilaisten kentällä on sijoittunut perheneuvolan, neuvolan ja sosiaalityön välimaastoon. Matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen työmuodot ja -menetelmät näyttävät palvelevan parhaiten niitä perheitä joille neuvolan peruspalvelut eivät riitä, mutta jotka eivät vielä kuitenkaan ole lastensuojelun ja sosiaalitoimen palveluiden tarpeessa.

Tutkija Ari Haaranen Kuopion yliopiston yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta aloitti loppuvuodesta tekemään väitöskirjaansa aiheesta Vanhempainryhmät lapsiperheiden terveyden edistämässä. Tutkimusjoukkona on viisi vertaisryhmää Perhekeskus Onni ja Ilonasta. Lisäksi hänellä on verrokkiryhmiä parilla muulla paikkakunnalla. Väitöskirja on suunniteltu valmistuvaksi vuonna 2010 ja sen toteuttamiseen on Mannerheimin Lastensuojeluliiton säätiö myöntänyt apurahan tutkijalle. Lisäksi hankevastaava tekee ylempää ammattikorkeakoulututkintoon (sosiaali- ja terveysalan johtamisen ja kehittämisen koulutusohjelma) kuuluvan kehittämistehtävän ammatillisesti johdetusta vapaaehtoistyöstä kolmannella sektorilla.

PERHEVALMENNUKSEN RUNKO

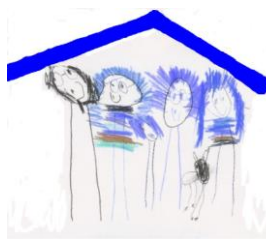
Liite 1

❖ *Kokoontumiset ennen synnytystä:*

- I ISÄKSI JA ÄIDIKSI KASVAMINEN, PARISUHDE**
 ♦ Äitiysneuvolan terveydenhoitaja ja perheneuvoja
- II SYNNYTYSVALMENNUS**
 ♦ synnytysvideon katsominen KYS:n tiloissa, auditorio, rakennus 1, II krs.
 Huom! Pyydä todistus Kys:n käynnistä. Kela korvaa osan matkakuluista.
- III IMETYS JA VASTASYNTYNYT VAUVA**
 ♦ Äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitajat
- IV ARJESSA JAKSAMINEN, VOIMAVARAT**
 ♦ Äitiysneuvolan terveydenhoitaja sekä Lasten ja nuorten palveluiden työntekijä

❖ *Kokoontumiset synnytyksen jälkeen:*

- V PERHE KOTONA – YHTEISTÄ KIELTÄ VAUVAN KANSSA, vauva n. 2 kk**
 ♦ Psykologi ja lastenneuvolan terveydenhoitaja
- VI VERTAISUUS-YHTEISIÄ KOKEMUKSIA JAKAMASSA, vauva n. 3 kk**
 ♦ Seurakunnan lapsityö ja Perheen talo -yhteistyö
- VII VAUVAPERHEEN ARKI, vauva n. 4kk-6kk**
 ♦ Junailijan perhekeskuksen työntekijät
- VIII KOTONA VAI PÄIVÄHOIDOSSA, lapsi n. 8 kk**
 ♦ Päivähoidon työntekijät

Yhdessä lapsen parhaaksi

PERHEEN TALO -YHTEISTYÖHANKE

*Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry*

Hankevastaava Sinikka Niskanen
Perhekeskus Onni ja Ilona
Pohjolankatu 9
74100 IISALMI
P. 040-7 431 773

email: sinikka.niskanen@perheentalo.fi,
www.perheentalo.fi

